

SZENTES ÉS VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Évi: 2 korona 50 fillér. félévi: 1 kor. Egész évre: 40 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok küldendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket:
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Szegedmege.

Több éve annak, hogy azzal a kérdéssel, amit cikkünk címe fedez, Szegedmege kérdésével vármegyénkhez való vonatkozásában nem kellett foglalkoznom. Hogy ennyi év után ismét felszínre kerül ez a kérdés: ezt vármegyénk egyik kerületének országgyűlési képviselőjének: K e l e m e n B e t a dr.-nak köszönhetjük, aki a belügyi tárca költségvetésének tárgyalása során mondott beszédében egyes felhívást intézett a belügyminiszterhez az iránt, hogy semmisítse meg törvényalkotással az ősi Csongrádvármegyét és csapja hozzá egy alakítandó Szegedvármegyéhez, amelynek a neve, Szeged-Csongrád-Kiskun-megye volna.

Ez a beszéd megszólaltatta természetesen szegedi laptársainkat is, melyekben több-kevesebb elfogultsággal írott cikkek jelentek meg azóta, melyek tenőrsa természetesen az: hogy igenis, most már meg kell csinálni Szegedvármegyét.

A tápéi kerület országgyűlési képviselőjének fentemlített beszéde és szegedi laptársaink cikkei teszik aktuálissá a kérdést és rójják rám a köteleességet, hogy a kérdéssel új-
foglalkozzam. Amikor azonban ezt szem, minden félreértés kikerülése érdekében előre kell bocsátanom azt, hogy magam is határozott híve vagyok egy Szegedvármegye létesítésének, sőt — amint az írásom további folyamán ki fog tűnni, — e részben az én nézetem teljesen fedi is az egyik szegedi laptársunknak ebben a kérdésben kifejtett véleményét.

Azok az évek, amiket én Szegeden töltöttem, jórészt mint hírlapíró, sokkal maradandóbban vésték lelkembe és szívémbé a magyarság ez igazi metropolisének szeretetét és azon idő alatt sokkal inkább megismertem Szeged népének azt a hatalmas magyarisító erejét, mely minden idegen elemet csudás varázssal ovaszt be magába, — semhogy ne lelkesedjem az eszméért, mely ezt a szintizata magyar várost — a Délvidék magyar őrszemeként — egy nagy közigazgatási középponttá óhajta emelni.

De mindez a kedves emlék, mely ifjúságom éveiből Szegedhez fűz; mindaz az igaz szeretet, melylyel e város népén ma is csüggök, mindaz a megismerés, mely bennem is azt az eszmét érlette meg, hogy Szegedet, ha azt akarjuk, hogy magyar apostoli

misszióját még fokozottabb mértékben tölthesse be: nem ellensúlyozhatja a szülőföldem, szülővárosom iránt érzett szeretetemet, mely nem csupán városom érdekében, de közérdekből is azt diktálja nekem, hogy Szegedmege-nek nem szabad az ősi Csongrádvármegye romjain, ez ősi vármegyének egy tollvonással való eltörlése áron létesülnie.

És itt perbe szállok a tápéi kerület országgyűlési képviselőjével a szülővárosom érdekében.

Azt mondotta ő a képviselőházi beszédében, hogy Szentesnek önálló törvényhatósági jogú városá megelé-velő megoldva látna Szegedmege létesítésének kérdését. Ugy véli, Szentesnek, hogy tőle megyeszékhely jellegét elvegyék, elég lesz odadobni kegyelemkoncként az önálló törvényhatósági város jellegét.

Hát én nagyon köszönöm a képviselő úrnak ezt a szülővárosom iránt való veszett nagy jóakarátát. de — szülővárosom érdekében kérem, ne szeressen bennünket ilyen formában, mert ez a fajta szeretet nem éltet, hanem — fojtogat.

Hát magyarázza meg nekem a tápéi kerület orsz. képviselője: vajjon

TÁRCA.

A NYÁR.

Kalászt érlel a tüzező nap,
Fel-fel munkára, emberek!
A dolgos kar izma feszüljön,
A barázdára mag pereg.
Emitt a sor. Kezdjétek újra,
Ha véget ér —
Nehéz munkátok díjaképen
Edes lesz a száraz kenyér . . .

Ne álljatok meg álmodozva,
Leejtett kézzel, kérdezők,
Miként az álmok álmodói
Ezen a szép aranymezőn.
Nagy küzdelem vár itt reátok,
Mely többet ér,
Mint megannyi nyáreji álom —
A dija lesz: száraz kenyér!

A szabad ég lemosolyg rátok,
Széllövel hűsít a bercek,
Lábatok nyomán száz virág nyit,
Csak dolgozzatok, emberek!

Ti faradtok e szép világban
Oh, mindenér!
Nincs színe az égnek, virágnak,
Ha kifogy a száraz kenyér!

Csak dolgozzatok, rajta, rajta!
Műhelyetek a tág határ, —
Lángoló tüzezt lelketekből
Lopta el mindmegannyi nyár.
A nap kilobban s a világ is
Nyugvóra tér,
Ha ti egyszer pihenni kezdtek
Es kifogy a száraz kenyér.

De akik napba néztek büszkén,
Ne lássátok meg soha tán,
Hogy a kenyér, mely száraz néktek,
Oly lágy a dúsak asztalán —
Hogy mindhiában a verejétek
Es annyi vér . . .
Koldusai vagytok a földnek
S jutalmatok száraz kenyér!

Ne, ne, öntudat ne kísértsen,
Ne lássátok rabsgátokat,
Szabad ég mosolyg reátok
S az aranykalász hívogat . . .

Ha szerszámotok már a rendnek
Végéhez ér,
Hígyjétek, hogy félmunka volt csak
S ezért jutott száraz kenyér.

S ha új nyár jó, kezdjétek újra!
A föld halála volna az,
Ha ti egyszer pihenni tértok
S jöhetne százezer tavasz,
Aranykalásza borulhat mind,
Oh, mitsem ér! . . .
Ami fentartja a világot,
Semmi más, csak — száraz kenyér!
Rakots József.

Mesék felnőtteknek.

A békés házastársak.

Hol volt, hol nem volt, az Operenciás tengeren is túl, de az Üveg-hegyeken innen volt egyszer egy fiatal házaspár. Egy óriási város sokemeletes bérpalotájában laktak, de a szomszédok közül senkivel nem érintkeztek. Nem igen jött hozzájuk látogató. Ők azon-

A legkiválóbb tanárok és orvosok-tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánljatik.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kez-
lemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárba b... vegenként 4 koronáért kapható. —
Figyeljünk, hogy minden üveg alatti cégge legyen ellátva:
F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc) 64

mi kárpótlást nyújthat Szentesnek az önálló törvényhatósági jelleg azért, hogy tőlünk a vármegyei székhely jellegét és lényegét elvegyék és ezzel kiköltöztesenek falaink közül vagy 30—40 intelligens családot? És ugyan, intelligenciájának illetén megcsönkítése után micsoda egy figura önálló törvényhatósági város lenne ez a Szentes, melynek értelmisége ennyire összezugorodnék?

Nem, igazán nem kérünk a képviselő úr által nekünk így felkínált mézes madzagból. Mi itt Szentesen, egyszerű, nem politikus észjárású emberek, akiknek ítéletét és józan belátását magasabb politikai és kortestekintetek meg nem hibbantják, beérjük a magunk rendezett tanácsú városi jellegével; tudjuk, mit birunk szellemi és erkölcsi tőkében a megyeszékhely jellegben és tudjuk, látjuk, hogy Csongrád megye ügyeinek intézése ma olyan kezekben van, melyek Szentes érdekében, Szentes városiasítása szempontjából eredményesen akarnak és tudnak munkálkodni.

Ennek köszönhetjük, hogy — amiért ezelőtt évekig küzdöttünk hiába, — ma már államépítészeti kirendeltségünk van, amivel erkölcsi és szellemi erőben nyertünk; ennek fogjuk köszönhetni, hiszem — már rövid időn belül azt, hogy Csongrád megye és a megyében természetesen annak székhelye Szentes is ki fog épülni mindazon intézményekkel, amelyek egy vármegyét jog és törvény szerint megilletik. Sem az eddig elért eredményeket, sem az ezutánakat nem dobjuk el magunktól pusztán hangzatos cím vagy rangemelésért. Mert inkább áll érdekünkben, hogy kisebb rangban, értelemben, szellemi és erkölcsi sulyban gyarapodjunk, sem hogy rang és címekőségben, annak kielégítésével nyomorogjunk, szellemileg visszastülydjünk.

Az, amit a tápei kerület országgyűlési képviselője beszédében Szeged vármegye létesítéséről mondott, mind nagyon kedves lehet a saját kerülete egyik-másik községének, de nekünk méreg az, amely biztosan őt, ha az ő eszméje megvalósul s már bizony azt a szolgálatot nem tesszük meg a képviselő úrnak, hogy kortesérdekeiért bevegyük a nekünk kínált — megcukrozott maszlagot.

Abban, amit itt mondok, megfeleltem két szegedi laptársunknak, a Szegedi Híradónak és a Szeged és Vidékének is, mert hiszen ők is az ősi Csongrád vármegye romjain, Szentes tönkretételével vélik Szeged vármegyét felépíthetőnek.

Am a „Szegedi Napló” állásfoglalása előtt kalapot emelünk. Igenis, létesüljön egy Szeged vármegye. Legyen az nagy, erős és hatalmas, hogy magyar apostoli missziójának e vármegye középpontja: Szeged város az eddiginél is fokozottabb mértékben felelhessen meg. Erre szükség van magyar nemzeti szempontból és ezt meg lehet csinálni Szeged geográfiai fekvésénél fogva, a nélkül, hogy egy másik ősi magyar vármegyét eltöröljünk.

Legyen úgy, hogy ahhoz a Szeged vármegyéhez a mai Csongrád megye geográfiailag oda tartozó községeit hozzácsatolják, odaadjuk azt, ha kell — az oda gravitáló kerület egészében is s ezekért kárpótlásul kerítsék ki Csongrád megyét szintén a geográfiailag Szenteshez gravitáló községekkel és városokkal.

Ilyen megoldást elfogadunk, mert az egészséges megoldás, mely semmi irányban keserűséget nem kelt.

— is. —

ban naponként elmentek sétálni. A kíváncsi szomszédok ilyenkor utánuk leselkedtek s fejüket esóválták a némán egymás mellett haladó s koronként egymásra mosolygó pár láttára: »Milyen boldogok ezek! Hogy szerethetik egymást!« . . .

A fiatal pár lakását körülvevő közös falakra nem egy hallgatózó túl tapadt: »Semmi nesz! Úgy élnek, mint a galambok! De nemcsak a házastársak nem perlekednek, sőt az asszony még a cseléddel sem veszekszik soha! No de ilyet!« . . .

A kedves szomszédokat majd megölte a kíváncsiság, de mégsem tudhattak meg semmit a nevezett házaspár beléletéből, mert ajtjuk, ablakuk sűrűn be volt függönyözve a cselédet pedig hiába fogták vallatóra, az szóba sem állott a kérdezősködőkkel.

A szomszédokat szörnyen bántotta ez a fumigáló modor, s nyomban megindult a találgatás: »Valami nagy titkok lehet, hogy így elzárkóznak. Bizonyosan szülői beleegyezés nélkül lettek egymásé. Alkalmasint megszöktette a férfi a lányt. Talán bizony politikai menekültek, anarchisták. Nem is házastársak ezek, csak titkos szövetségesek! Jó lesz a rendőrség figyelmét felhívni gyanús viselkedésükre! . . .

Az eszmét tett követte. A rendőrség megfigyeltette a gyanús embereket, de semmi gyanúsat nem találtak rajtuk, de azért kielégítette a kíváncsiságot, mert kiderítette, hogy siketnémák az istenadták.

Igaz szerelem.

Ott, ahol az ég a földdel érintkezik, még távoiról sincs vége a világnak, sőt ott van még csak a kincsek hazája! Ott van a világ három legnagyobb hegye: az első tiszta ezüsből, a második szinaranyból, a harmadik meg éppen gyémántból van. Mindegyik hegyet fegyveres katonaság őrzi. E hegyeken túl egy hatalmas ország van, s ennek volt egyszer egy igen öreg, de igen zsarnok királya. A király büszke volt rengő ősz szakállára és egyetlen leányára. Sokan pályáztak a szépséges királylány kezére, de az ősz király egyiket sem tartotta méltónak arra, hogy halála után a trónt örökölje.

A zsarnok király kemény munkára kényszerítette népét: arany-, ezüst- és gyémánt-bányákban dolgoztatta őket s míg ezeknek betevő falujuk alig volt, addig a király halomra gyűjtötte a kincset palotájában. A nép nagyon el volt keseredve, s már rég elűzte volna a királyt, ha nem tekintette volna a jóságos királylányt, aki titokban se-

A kisiparosok. Egy dologra nem akarnak vagy nem mernek gondolni kormányok, pártok: a veszedelmes terjedő s mai szervezetében államrend felforgató szociálistizmusra. Törvényekkel biztosítják a kereskedelmet, a nagy termelést de a kisiparosokkal nem érnek rá törődni. Ami csekély intézkedés történt is ez irányban, ez korántsem elegendő arra, hogy a kisiparost a gyáriparral szemben megvédje. Kiváltságokban csak emez részesül s a kisiparos, mint gyári alkalmazott a kenyérkényszer miatt a egtöbbször ki van téve anyagilag s nem ritkán erkölcsileg is a gyáros önkényének. Az önállóan működő kisiparos pedig a kartellek miatt nem tud versenyezni a legtöbbszór silány terméket produkáló, de olcsó gyáriparral szemben.

Szocialista, legalább a mai értelemben épen nem vagyok. Sajnálom azt az értelmetlen, rosszakaratú emberek által félrevezetett népet; — de sajnálom azokat is; akik ennek az egész országban tért hódító veszedelmes áramlatnak semmi fontosságot nem tulajdonítanak. A kisiparos és kisgazda intelligenciájának hiánya miatt ez a mozgalom mindkét osztályra igen könnyen s talán igen gyorsan végzetes lehet. A munkás osztály nem látván biztosítva helyzetét mert törvényes mód nem áll rendelkezésére a tömeg hatalmával akar érdekeinek érvényesülést szerezni, az államhatalom pedig, mint törvénytörővel szemben szokás, nem az ész, hanem a kar hatalmával fog küzdeni. S ez nem fog békés megoldásra vezetni.

Próftának rossz is, tapasztalatlan is vagyok, de más népek történetéből velem együtt levonhatja mindenki azt a szomorú következtetést, hogy a fölízgatott tömeg hatalmával szemben a joggal és törvényekkel nem sokra megyünk; az előtt nincs semmi szent. Az államhatalomnak tehát a saját jóléte érdekében, is mindent el kell követnie hogy ez a tömeges egyesülés létre ne jöhessen. Biztosítani és javítani kell a kisiparosok helyzetét, mert a félrevezett szo-

gitette és vigasztalta a nélkülözőket és ápolta a betegetek.

Ő erette türték és huzták az igát panaszhang nélkül. Tudták, hogy azt a sok kincset majd az a szépséges áldott jó királykisasszony fogja örökölni, ha az ősz király meghal, s akkor nekik is felvirrad a napjuk.

Igen sok kérését kikosarazott a szépséges királyleány, sokat elutasított maga a király is. Egyik udvaronc azonban megnyerte a királykisasszony tetszését. Meg is kérte a királytól a kezét. De az ősz király megtagadta kérését, ő előkelőbb férjet szánt az ő szépséges leányának. Erre a királykisasszony is kérelmül kezdte az atyját, de ez hajthatatlan maradt. Nagyon búslakta emiatt a szerelmesek, míg végre elhatározták, hogy megszöknék.

Késő éjjel, mikor már az egész országban aludtak, befűtettek egy sebesen vágató automobilba s elszárguldoztak távol idegenbe. Itt egy kis házikóban, rengeteg erdő kellő közepén boldogan éltek s csak még az apai beleegyezést várták frigyükhöz.

A királykisasszony férje telegráf útján állandó összeköttetésben állott a királyi udvarnál maradt egyik udvaronc-társával. Tőle várta ugyanis a jó hírt, hogy az ősz király beletörődik sorsába, megbocsát nekik s gyer-

ciálísták 90 százaléka a kisiparosok közül kerül ki.

Üdvös ipartörvényekkel oda kellene hatni, hogy a kisiparos vagyoniilag jobb helyzetbe kerülve, a középsztyált szaporítsa. Azok az államok voltak mindig a legboldogabbak, amelyekben a mérsékelt középsztya túlsúlyban volt. Lehet, hogy a kormány intézkedései is ezt akarják, de a fősulyt ma még inkább az értelmi kinevezésre fordítják s az alsóbb osztály anyagi helyzetének javítását csak majd aztán szándékoznak keresztül vinni. Pedig e kettőnek lépést kell tartania.

De vajjon segíthetnek-e ma már a kis iparosan? Nagyon sokan hangoztatják, hogy ma már a kéziipar ideje lejárt, a gyáripar a munkaerő kevesítésével a terméket olcsóbban tudja forgalomba hozni s a nagymennyiségű termékeknek külföldön is piacot tud teremteni. Ez kétségtelen, de korántsem elegendő ok arra, hogy a kisiparossal ne törődjünk. Az is polgára az államnak, az ő érdekeit is meg kell védeni és anyagi érvényesülését lehetővé kell tenni. Ha az állam nem tud annyi különféle gyárat uembe hozni, hogy azokban minden kis iparos alkalmazást és így a megélhetéshez kényeret is tudjon szerezni: ipartörvényekkel kell megelőbb odaladni, hogy a különféle gyáripar mellett, a kisipar, illetve a kéziipar is tudjon érvényesülni.

Határok közé kell szoritania az államnak a mai korlátlan iparszabadságot, mely a tőke birtokosainak lehetővé teszi, hogy minden előkészületség nélkül elvegyék a kényeret azok elől, akik fáradságos munka árán tudták megszerezni iparlevelüket. Csak az úgyhesse önállóan mesterségét, aki azt tanulta és aki képességéről bizonyágot tett az által, hogy szakemberekből álló bizottság előtt vizsgát tett. E rendszabályozás által a kontárok a kézi ipartól eltávolítottak, a verseny meggyöngyöl és a kisiparos helyzete túrhetőbbé, a teljes ipari átalakulás természetesebbé válik.

A megszűnt régi céh-rendszert modernbb alakban újra fel kellene eleveníteni, mert a szövetséges gyáriparral szemben csak egyesülés útján tudhatnának verseny-

képessé lenni a kisiparosok. S az állam ilyen rendszabályozásra fel van jogosítva, sőt kötelessége is, és az államügyek zúrvárosos rengetegében ezt sem volna szabad figyelmen kívül hagynia. A kellő időben tett orvoslással sok kiszámíthatatlan következményű, szociális jellegű tarsadalmi bajnak vehetnek elejét, s ha más téren az újítások egész halmazát zúditják a tarsadalom kedveltjeire a nép zóméről, az alsó osztályról sem szabad megfeledkezniük.

A termőföldről.

Akármelyik mesterembertől elvárjuk, hogy ismerje a maga szerszámjait, — példának okáért — az asztalostól méltán megkivánjuk, hogy ne csak tudja, hogy mi a gyálu, de azt is, hogy tudjon vele bánni. De még azt is furcsának találna bárki, hogyha valamelyik gyárigazgató nem ismerné a vezetése alatt álló gyárnak gépbeli berendezéseit, sőt azt is, elvárjuk tőle, hogy azokat működéskébe helyezni is tudja. Pedig a gazdának is szerszámja az eke és neki is van az ő termőföldjében gyári telepe. Ezt a telepét is érheti baj és csapas, miként a legvirágzóbb gyárat is elpusztíthatja a tűz vagy földrengés. Rendes viszonyok közt azonban mégis a vezetőn áll elsősorban, hogy minden rendjén menjen a maga rendes kerékvágásában és haladjon s abból kifolyólag vállalkozásának meg legyen a tisztességes haszna.

A gazdának első sorban ismernie kellene a maga termőföldjét és kell, hogy vele kellő módon bánni tudjon, hogy minél jobban hasznosítsa, illetőleg tartós jóvedelmet támaszson magának. Aki azt állítja, hogy minden gazdaember ismeri a maga talaját, olyasmit mondana, ami természetes volna, de ami — sajnos — sok esetben nem igaz. De hát az nem is olyan egyszerű dolog, mint azt sokan gondolják, mert hiszen föld és föld között igen nagy a különbség! Az egyik föld nehezen melegedő — hideg, a másik sülevényes természetű — meleg. Az egyik a magába szivott nedvességet hosszan meg is tartja, lassan száradó, a másik amint könnyen felveszi, át is bocsátja, gyorsan kiszárad. Az egyik szívós, kötött természetű, a másik porlékony és laza. Az egyik fehér, a másik fekete, amennyiben az egyik kvarc vagy mészszelemekből alakult, hűjjával van a humusz, a másik korhadat anyagokkal van telítve. Még tovább is folytathatnám az efféle eltéréseknek a felsorolását, azonban a termő földnél tapasztalható nagy ellentétek megvi-

lágítására a mondtak is elégségesek. A jelzett különbségek pedig onnan erednek, hogy a termő talaj a legkülönbözőbb közeteknek fölbőléséből, elállásából származott és alkotórészeinek keveréke is felette változó ami okot ad a jelzett különbségekre, hanem egyben oka, hogy a termőföld hol könnyebben, hol nehezebben megművelhető, hogy termőképessége jobb, vagy rosszabb, haszna kisebb-nagyobb.

A termőföld (más neve talaj) fölkötő-részei az agyag, a homok, a mész és a növényi maradványok elkorhadásából származó humusz, vagy televény. Ezen fölkötő-részek különböző vegyülete szerint aztán a föld majd nehezen megművelhető — kötött, majd omlósan megművelhető — porhanyó, majd teljesen szétomló — laza, és chhez képest a nedvességet visszatartó — nehezen vagy ezt gyorsan elvesztő — könnyen ki-száradó.

Az agyagföld általában nehezen művelhető, nedvességet tartó, miért is hűvösebb éghajlat alatt hideggé és ha még az altalaja sem átbotcsát, nedvessé válik; másfelől azonban még tartósabb szárazság esetében sem szárad ki könnyen. Szántással rögs marad s ha nedvesebb állapotban miveljük, a barázda alja könnyen elfenődik és ha a rögs föld kiszárad, az egyes hantok kőkeményekké válnak. Minden szétmállási, erjedési, vagy korhadási folyamat az agyagtalajban csak lassan megy végbe, mihez képest benne a trágyaanyagok is csak lassan bomlanak fel. Ezen oknál fogva inkább könnyebben szétbomló, mint mondani szoktuk, hevesebb trágyák iránt halás. Rendszerint nem kell attól félni, hogy az agyagtalajt agyon trágyázzhatjuk, valamint attól sem, hogy abból a trágyaerő veszendőbe megy. Az agyag u. i. nemcsak mohón magába veszi a növényeknek táplálékul szolgáló anyagokat, hanem hűségesen meg is őrzi mindaddig, míg a növénygyökerek felkeresik, hogy az élő növény azokat — mint mondani szokták — áthasonlíthassa, szerves anyaggá feldolgozhassa. Szóval, az agyagtalaj olyan, mint a takarékos gazda, aki gardiába rakja a netaláni felesleget, hogy legyen bármilyen szükség esetére. Az agyag, ha nagyobb mennyiségű homok van közé keverve, »homokos« agyagnak mondatik. Az agyag kötött természetű a homokok kívül a mész és a televény is mérsékli. Ezekben szegény agyag szivós. Az olyan mérsékelt kötött agyagot, amelyben nagyobb mennyiségű finom homok és mészkeverék található, »vályog«-nak mondnak. Igen becses agyagtalaj az u. n. agyagmarga is, melynek mérszartalma egészen finom pehelyszerű megoszlásban részben fészekben, vagy ercekben van benne lerakódva. Amint azt már jeleztem: homok, mész és humusz mérséklik az agyag rossz tulajdonságait, amelynyben omiosabbá, könnyebben művelhetővé, vízbőcsatavóvá, szóval tevékenyebbé teszik. Ha »búzaz«-talajt emlegetünk, kötött és humusban hiányt nem szenvedő oly földre gondolunk, amelyben a kapások közül jól megterem a dohány és a lóbabó is. Ha »árpa«-talajról szólnak, elsősorban vályogra, vagy vályogmárgára gondolunk, melyben az árpa a legjobb minőségben megterem, a kapásnövények közül a cukorrépa, mely a vörös löherével az ilyen közepesen kötött tevékeny természetű talajokban szintén igen jól diszlik. Végül, ha »rozsa«-talajt emlegetünk, az alatt homokföldet értünk, amelynek tulajdonságai az agyagföld éppen ellentétesek. Ha a homoktalaj kizárólag, vagy túlynyomó részében kvarcszelemekből áll, akkor gazdaságilag majdnem értéktelen és esetleg az u. n. futóhomokká lesz, mert hiszen ezek az apró kvarcszelemek szét nem mállanak, a növénynek táplálékot nem nyújtanak. Ha ellenben a kvarcszelemek mellett több-kevesebb mész, vagy földpátszelemek vannak a homokban, ezáltal a homoktalaj értékesebbé válik, mert hisz ezek szétmálladnak, felbomlanak, a földpat agyagja idővel egyrészt kötöttebbé teszi a földet, másrészt termékenyebbé, mert a szétmállás termékei növénytáplálékul szolgálnak.

A homoknak általában kevés az összetartása; könnyen művelhető, de lazaságánál fogva hamar el is vesztii a felvett nedvessé-

mekeikül fogadja őket. Csakhogy nem ez történt. A szőkés hírére a király felverte az egész országot, s katonákat küldött a szökevények után, megparancsolván nekik, hogy élve, vagy halva, de hozzák tústént elébe a vakmerőket, kik ősz fejére ilyen szegyént hoztak.

Sokáig keresték a fiatal pár rejtekhelyét, de hasztalan! Erre hirtelen forradalom tört ki az országban a király ellen, kit az anygali jóságú leánya miatt türtek meg, száműzték messze idegen országba, s a trónt a forradalom vezére foglalta el.

Ezt a szomorú hírt hozta a táviró az erdei lakba. A királykisasszony férje nagyon szomorú lett erre; most már oda van a trón és a sok-sok kincs! Gondolt egy nagyot, újra befűtetett az automobilon s visszavitte a királykisasszonyt az apjához, hadd maradjon vigasztalója a szomorú száműzetésben.

A csoda-asszony.

Elit Bagdadban egy öreg tevehajcsár, kinek gyönyörű szép, fiatal felesége volt. Ennek az asszonynak csodájára jártak egész Arábiából férfiak és nők, ifjak és vénék. Szépsége vakító volt, fiatalága elbájoló, esze

pedig lebilincselő. Mindezeket felül hiányzott belőle a hiúság és kacérság. Igen egyszerűen öltözködött és soha ékszert nem viselt. Az urát rajongásig szerette. Sok szép és gazdag ifjú próbálta meg szíve hajlandóságát megnyerni, de hasztalan, ő érzéketlen maradt a leghevesebb ostromra is.

Hitetlenül rázták a fejüket az emberek s csak annyit mondtak: csoda-asszony.

Volt azonban még egy érzéknél is kiválóbb tulajdonsága, de ezt csak a beavatótobbak tudták: soha, semmi körülmények közt a férjének nem mondott ellen.

A sok csodát-nézó közt aztán akadt egy fiatal szürő tekintetű arab suhanc, s mikor ez tekintetét rászegelte az asszonnyra, az megrázkódott s felébredt. Az asszony hypnotizálva volt.

HUBA.

get elpárolgás és szivárgás útján. De a homok hamrosan eltékozza táplálóanyagait. A trágya gyorsan fölbomlik benne és az áthasonlítható állatbajra jutott táplálóanyagokat hal nem illannak, az esővíz csakhamar az általa mossa, és ezzel a gazdára nézve veszendőbe mennek. Ez magyarázza meg azt a régi helyes gyakorlatot, hogy a homoktalajra leginkább nehezen bomló trágyaanyagokat hordunk ki, hogy továbbá mindig csak kisebb mennyiségekkel — de lehetőleg rövid időközökben — trágyázzunk, mert nem számíthatunk a több évre kiterjedő utóhatásra, mint az agyagtalajnál. Újabb időben a kvarchomokos területek nem várt dazdasági jelentőségre tettek szert, mert u. n. immunis homokon a fillokszera meg nem élhet. Különböző is a homoktalaj általában csak addig hálátlan, míg azt ősi rideg állapotában hagyjuk, kellően nem gondozzuk. Ellenben a jó trágyaerőbe hozott fekete homokban nemcsak kitűnő rozú, zamatos pipadohányt és országos hiszt dinnyét termesztünk, hanem a homok mindenféle kerti vetemények természetére kiválóan alkalmas, nem is emlívte, hogy a legparásabb burgonya szintén homoktalajban terem. A homok, hogy milyen hálás lehet, bebizonyították — többi közt — a kecskeméti, az ő virágozó szőlő-, gyümölcs- és zöldségtermelésükkel.

Ujdonságok

Szentes, 1904. augusztus 14.

— Lapunk jövő héten megjelenő számai Nagy-Boldogasszony és István- király ünnepe folytán a rendes szokástól eltérőleg most nem csütörtökön és vasárnap, — hanem szerdán és szombatot fognak megjeleneni.

— Személyi hír. Dr. Cicatricis Lajos kir. tanácsos alispán, szerdán érkezett haza nyári üdülő útjából a a következő napon átvette hivatala vezetését, amikor Mátéffy Kálmán vármegyei főjegyző kezdette meg szabadságidejét.

— Egyházm. közgyűlés. A csanádcsongrádi hitv. ev. egyházmegye e hó 11-kén tartotta meg évi közgyűlését Szegeden. Esperesnek az egyházmegye közelétek legapróbb részleteire is kiterjedő és minden említésre méltó mozzanatra kiterjeszkedő nagy munkásságot igényel jelentéséért jéköny köszönetet s zavazott. Egyhangul elfogadatiatt az egyházmegyébe tartozó egyházközségek vagyon kezeléséről és háztartásáról szóló szabályrendeletit tervezet, melyet dr. Sulcz Lajos számvevőszék elnök, Albertény Antal, Sulcz Károly, Abaffy László, Molecz Lajos terjesztettek be s melyet rendkívüileg Mojszik Lajos egyházfelügyelő ismertettet s ajánlott elfogadásra. Ugy a számvevőszék, mint az előadó fáradságos munkáját elismeréssel honorálta a közgyűlés. A szept. 20-án Budapesten tartandó bányai egyházkerületen az elnökségen kívül Dr. Sulcz Lajos számvevőszék elnök, Dr. Molecz Lajos egyházm. jegyző képviselendik az egyházmegyet. A szentesi egyházközség templomépítését a vállalkozóval és műszaki vezetővel kötött szerződéseket jóváhagyta a közgyűlés; egyben a gyűlekezetet az egyházmegye egyházközségeinek s a nagyközönségnek megérdemelt pártfogásába ajánlotta.

— Az ipartestületi tagság. A kereskedelmi miniszter 36.158/1904. sz. c. vi döntésében kimondta, hogy az ipartörvény 124. §-a csak azt mondja ki, hogy az illető község területén képesítéshez kötött mesterséget űző iparosok az ipartestületnek feltétlenül tagjai gyanánt tekintetnek, e rendelkezés

azonban nem zárja ki azt, hogy az ipartestület alapszabályaiban esetleg oly rendelkezést is felvegyen, hogy az említett iparosok saját elhatározásuk alapján üzletük megszüntetése után is a testület kötelékében maradhatnak.

— A képviselő-választók 1905. évre érvényes névjegyzéke jogerőre emelkedett. A szentesi választó kerületben az 1905. évben 2528 a képviselőválasztásra jogosult polgárok száma — kik közül régi jogon 1, — földbirtok alapján 1680, — házbirtok alapján 246, — jövedelem után 480 és értelmiség címén 141 választópolgár került a névjegyzékbe.

— Az ártézi közfürdőben az uszoda fenekének rácozattal való ellátását rendelte el a tanács. Örömmel üdvözöljük ezt a helyes intézkedést, amit különben már rég meg kellett volna tenni, mert valóban botránys volt az az állapot, hogy a tulságosan sikos beton fenéken megállani egyáltalán nem lehetett, s az úszni nem tudók a fürdésből ezáltal mintegy ki voltak zárva. A rácozat kedden kész lesz.

— Halálozás. Futó tűzként terjedt el a városban szerdán az esteli órákban, hogy Purjesz Henrik hirtelen elhalt. A hír megdöbbenést keltett mindenfelé, mert Purjesz Henrik azon kevesek közé tartozott, akit előzőekeny megnyerő modoráért szeretett mindenki s akinek ellensége nincs. Este 8 óra tájt érte szívvelhűdés azt az embert, akinek áldott jó szívét a szegények és szerencsétlenek nagy sokasága áldja, mert Purjesz Henrik az utóbbi években lelke gyönyörűségét a jótékonyaság gyakorlásában találta. A helyi kereskedővilág ritka becsületességű, szorgalmas és pedáns tagját veszítette Purjesz Henrikben. Temetése csütörtökön délután ment végbe imponáns részvét mellett. Haláláról a család a következő gyszájjelentést bocsátotta ki:

»Alulírottak úgy a maguk, mint a nagyszámú rokonság nevében megtört szívvel jelentik, hogy a forrón szeretett testvér, a legjobb rokon: Purjesz Henrik f. évi aug. hó 10-én esti 7 órakor, életének 59-ik évében, szívvelhűdés következtében hirtelen elhunyt. — A drága és felejthetetlen halott földi maradványai f. évi augusztus hó 12-én d. u. fél 5 órakor fognak, az I. t. 316. sz. gyszájhából az izraelita vallás szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Szentesen, 1904 évi augusztus 11-én. — Béke poraira és áldás emlékeztetés

— A tiszta áldozata. Mint már a mult számunkban is megírtuk, egy szép reményekre jogosító fiatal élet pusztult el a Tisza hullámai között. Mácsai Ferencz érettegizett gymnasiumi tanulót érte utól ez a szerencsétlen végzet, aki f. hó 8-án délután több társával együtt a Tiszában fürdött s fürdés közben valószínűleg merev göröcsöt kapott és ennek következtében a vízbe fullt. Hozzáértőzői csak a ruháját hozhatták haza, a borzasztó hirtől lesújtott szülőinek. Napokig keresték a szerencsétlent, míg végre csütörtökön délelőtt a hajóállomás környékén ráakadtak s aznap délután el is temették óriási részvét mellett. A temetésen az Egyetemi Kör testületileg megjelent s koszorút helyezett a szerencsétlen véget ért fiatal ember koporsójára s künn a sírnál az Egyetemi Kör nevében — melynek Mácsai Ferencz tagja volt — Dr. Csérgő Károly kőri alelnök tartott emelkedett szónyalású megható gyszbeszédet.

— A hőmezővásárhelyi kiállítás. Vasárnap f. hó 14-én nyílik meg ünneplésesen a hőmezővásárhelyi ipari és mezőgazdasági kiállítás, a melyen a kereskedelemügyi és földmívelésügyi miniszterek s környékbeli

városok ipari és kereskedelmi testületeinek kiküldöttői is megjelennek. A kiállítás megnyitása és megtekintése után a népkerti vigadóban a vendégek tisztelőre délben 1 órakor banquet lesz. A kiállítás beosztása: A főgimnázium új épületében vannak a kézműipari, gyári, népipari tárgyak és női kézmunka. A tornacsarnokban ipari tárgyak, mezőgazdasági termények, háztartási élelmi cikkek és gazdaság történeti tárgyak. A székház közgyűlési termében s a mellette eső termekben művészeti és néprajzi csoport. A közfal alatti területen ipari, gépipari tárgyak, járóművek. Az Erzsébet-sétányban, a Torna- és Vivó egyesület helyiségében kertészeti tárgyak. A felsorolt rész kiállítása megnyílik augusztus hó 14-én és megtekinthető augusztus hó 28-ik napjáig. Az Erzsébet-sétány mögötti területen állatkiallítás: Labasjóságok, baromfiak és méh be.mutatása aug. hó 20, 21. és 22. napjain. A kiállítást Dr. Lukács György főispán, a kiállítás védnöke nyílja meg augusztus hó 14-én délelőtt fél 10 órakor a főgimnázium udvarán. A megnyitási ünnepélyen csak meghívottak vehetnek részt. Délelőtt 11 órakor a kiállítás a nagyközönség számára megnyílik s naponta megtekinthető reggeli 8 óratól esti 7 óráig.

— Pöstényen-fürdő ezideig 6000 fűrdővendég látogatta: oly szám, mely becsületére válik egy magyar fűrdőnek, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy idegenből jött vendégek képezik látogatóinak zömét. Többek között most legérdekesebb vendége Masin szerb ezredes, a tavalyi szerb forradalom egyik vezető alakja. A fürdő ezen nagy látogatottsága kétség kívül bizonyítja, hogy a magyar fűrdők mennyire fejlődésképesek, ha ott a közönség kényelmére és kielégítésére kellő berendezések létesülnek, s az életviszonyok jutányossá tétetnek. Most az utóidényben 5-6 koronáért naponta lehet Pöstényben lakást teljes ellátással kapni s ebben is nagy a váaszték.

— Birósági áthelyezés. A m. kir. igazságyminiszter Lyashovits Miklós congradí kir. járásbirósági aljegyzőt a szegeci törvényszékhez helyezte át.

— Újfajta levelező lapok. Mint értesülünk a m. kir. posta nem sokára újfajta levelezőlapot fog forgalomba hozni. Az újfajta levelezőlapok abban fognak különbözni a régiéktől, hogy a címlapjukon rovat lesz a feladó neve és lakóhelye számára. Ily módon a rosszul címzett leveleket vissza lehet majd juttatni minden esetben a feladójukhoz.

— Példás kedvezményt léptetett életbe hazánk egyik legszebb és legkedveltebb fűrdője: Herkulesfürdő. Az igazgatóság mindazokat, kik szerény jövedelemmel bírnak, augusztus 26-tól kezdve 50 százalékos árkedvezményben részesíti úgy a lakás, mint a páratlan gyógyhatású kéndús és sós meleg fűrdők áráinál. Ismeretes, hogy e világhírű fűrdők csahatatlan sikerrel használtatnak ischias, idült csuz, köszvény, bőr és csontbetegségek, aranyér, altesti bántalmak, vesebajok, vészegénység stb. ellen. Dicséretes csellekedet az igazgatóság részéről, hogy az említett kedvezmény által módot nyújt az intelligens középosztálynak is, hogy Herkulesfürdő gyógyító és üdítő hatásában részesülhessen.

— Milyen lesz a szüret? Rendkívüli időjárás alkalmával, mint amilyen a mostani is, a régi krónikához szoktak fordulni s a régi időkben történi hasonló esetekről igyekeznek következtetést vonni. A mai tartós és kétségbejítő szárazság folytán szintén előveszik az egykori főljegyzéseket s azt akarják megállapítani, hogy az elmult századokban előfordult száraz esztendőik idején a borteremés milyen volt. Nos hát a főljegyzések kissé elentmondók. 1260-ban rettenetes szárazság uralkodott s a borteremelés kitűnő volt. Há-

rom évtől később megint forrás és szárazság aggasztja az embereket és a szüret a legjobbak közé tartozott. Hasonló eset történt 1294-ben és 1482-ben, valamint az 1540-ik esztendőben is. Ezekben az években három-négy hónapig nem esett az eső. Voltak azonban olyan meleg és száraz esztendők is, amelyek a bortermést egyszerűen tönkretették. Ilyen volt 1448, 1556 és 1638, amikor a szőlőtermést a hőség és szárazag folytán valóságos katasztrófa érte. Más szóval a régi főjegyzések és tapasztalatok alapján sem lehet megállapítani, hogy az idén milyen lesz a szüret.

— **A szegedi alsótanya csodája.** A szegedi alsótanya derék népe olyan természeti esodakban gyönyörködik, a minőt csak város komédiában, muzumban és ilyen helyeken is csak spirítuszban láthat, de nem elevenen. Ez a természeti csoda nem egyéb, mint Gáspár Dezső tanyai tanító négylabu csirkéje. E bamulatráméltó ritkaság — mint meséli, rendes körömlények között, tojásból jött a világra. Eszre sem vették, hogy neki magának két csirkére való laba van, csak akkor tapasztalták rajta ezt a ritkaságot, mikor a többiek között szaladgálni kezdett a kása szem után. A két rendellenes labát a szárnyak mögött, a hátán fejlődött ki. A kis jószágot egy cseppet se bántja ez a lab-bőség s a többiek sem haragusznak vagy irigylednek rá e miatt. És a nép jó-megy a kis állat csodájára.

— **A községi képviselőválasztók összerását** a városi főjegyző elnöklöte alatt kiküldött bizottság befejezte s a munkálatot a legközelebbi közgyűlés eléterjesztik a választókerületek megállapítása végett. A választók száma: 5326.

— **Almás-kenyér.** Az inséges esztendő még majd almával süttöt kenyeret hoz a szegény ember asztalára. A krumpli drága és nagyon takarékoskodni kell vele, azért most Molnár István, az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos, azt ajánlja, hogy a lehullott almát használják fel a kenyérsütéshez. A lehullott alma — ugymond figyelmeztető szavában — többféleképpen értékesíthető. Lehet ugyanis négy részre vágva meg aszalni és télen főzve elhasználni; lehet nyersen ciderbor készítésére felhasználni, aminek az ideai szőlőtermés folytán szintén kelendősége lesz; de — ami igen fontos — lehet az ilyen és egyéb aprónak maradt almát kenyérpótszerű is felhasználni, mint azt 1813-ban Németországban nagyban is felhasználták. Erre a célra az almát meghámozzák, megreszelik és minden két kilogramm almához három kilogramm kenyérlisztet vesznek, egy kis vizet vesznek hozzá, a szükség szerint öszjegyúrva; így öt kilogramm kenyeret nyerünk. Az eljárás egyébként teljesen olyan, mint a burgonyával készített kenyérnél. Az almával süttöt kenyér izletes, kellemesen édeses, igen egészséges, könnyen megkel és jól süthető. Az almás-kenyér tartós is; nem szárad el hamar mint a burgonyás-kenyér; sőt volt eszt ré, hogy az almás kenyér két hétig is eltartott; jó és izletes maradt és sem meg nem penészedett, sem meg nem savanyodott. Az idén, mikor a burgonyatermés folytán a Felvidéket éhínség fenyegeti és amidőn millió métermázsánál több apró, fejletlen almatermésre van kilátásunk, az almaértékésítés és módját a termelőközönség figyelmébe ajánlja a gyümölcsészeti biztos.

— **A lótolvaj végzete.** A szomszédos Csanytelek község lakosságát f. hó 11-ike óta nem mindennapos szenziáció tartja izgalomban. A községi fogház ma véres eseménynek volt ugyanis színhelye s egy régen körözött lócsiszár halt meg a csendőrpuska golyója által. A vakmerő ember viselt dolgairól sokat beszélnek Csongrád megyében. Egnémelyi tettével, de különösen a fogházban való viselkedésével a régi betyárvilág romantikáját idézte fel. A hírhedt lótolvaj Kardos János. Hírből az egész vidéken ismerik, mert vakmerősége határtalan volt s ügyessége folytán mindig sikerült neki a csendőrség kezei közül kimenekülni. Ma azonban horogra került s amikor a csendőrség

fogházba kísérté, revolvert rántott a csendőrszervezőre, aki önvédelemből agyonlötöte Kardost. Az eset részletei a következők: Az alföldi gazdák évek óta sínylették meg Kardos János lótolvaj garázdaalkodásait. Örökösen rettegtek ettől az embertől, mert a legnagyobb csalafintasággal hajította el a bezárt istálló-ból a lovakat. Akárhogy ügyelték is, lehetetlen volt megmenekülni. Ma itt, holnap ott tünt fel, s operáció után úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. A gazdák hiába tettek panaszt a csendőrségnél, Kardost képtelen volt elfogni. A vásárokon olcsó pénzért árulta a lovakat és ilyenkor ügyes volt, hogy a csendőrség nem tudott nyomára akadni. A véletlen azonban sokszor volt már segítőtje a hatóságok nyomozásának. Kardos János se kerülhete el a sorsát, mert ma Jógdány József csendőrorrmester Csanytelek község határában elfogta. A garázdalkodó lótolvaj bekísérése azonban nem volt valami könnyű dolog, mert a veszedelmes ember mindent megpróbált, hogy a kelpcéből kiszabaduljon. Ez azonban nem sikerült. Kardost végre beszállították a csanyteleki községvárosa fogházába. Mindez kora ra reggel történt. Ugy délel, amidőn Bogdány József orrmester minden dolgait elintézte, elhatározta, hogy kihallgatja a rabul ejtett lótolvajt és bekíséri a szegedi ügyészség fogházába. Kardos a cellájában duhngött, hogy az aranyszabadságnak vége van, ütötte verte az ajtót és ki akart szököni. Bogdány főlészölytötte, hogy ne lármázzon, de ez mind nem használt. A csendőrorrmester jól tudta, hogy Kardosnál revolver, vagy más valami fegyver van, ezért elősorbán az volt a dolga, hogy ezeket elszedje tőle. Be is nyitott a cellába és előbb szép szóval kérte, hogy a fegyvereket adja át neki, de amikor Kardos vonakodott ezt megtenni erőlyesen szólította fel. Ez se használt. Ekkor Bogdány odalépett hozzá, hogy megmottozza. Amint egészen közelébe lépett, Kardos hirtelen kirántotta zsebéből a revolvert és az orrmesterre lőt, akit azonban a lövés nem talált. A vakmerőségre a csendőrorrmester se volt télen. Lekapta válláról a fegyvert és célba vette Kardost. A következő pillanatban eldőrdült a fegyver s a mikor a füstfelhő szétoszlott, a lócsiszár holtan hevert a földön. A golyó szíven találta és nyomban megölöte. Az esetről azonnal jelentettek a főlzolgabírói hivatalnak, amely viszont a szegedi kir. ügyészséget és a csendőrkürelti parancsnokságot értesítette.

— **Elfűstölt milliói.** a dohányjövédéki igazgatóság most készítette el a kimutatást arról, hogy mennyi dohányárút fogyasztott el a közönség Magyarországon ez év első öt hónapjában. A statisztika szerint a bur-nótozás és a pipázás szenvedélye kissé csökkent. Burnótot eladtak 17 067 kilogrammot, tavaly 17 250 et, pipadohányból 177 243 kilót és 212 819 27 csomagot, tavaly 189 704 kilót és 217 634 208 csomagot. A szivarokból május végéig elfogyott: Regalittika 1,519,198, Trabukó 9,861,700, Britannika 8,523 900, Millaresz 270 900, Operasz 320,000, Kuba 29,578,100, Portoriko 30,209,100, Virginia 6,838,630, rövid 107,951 814, hosszú 15,822,200, Rosita 5,033 900, összesen 216 990,062. 1903-ban 200,715,775, az emelkedés 8,10 százalék. A szivarkákból elfogyott: Nius 208,580, Hunnia 1,096 515, Menfisz 1,649 800, Stambul 3 024 700, Szul-tán 9,492 700, Hölgy 227,049 300, Hercegovina 111,056,050, Sport 7,930 550, Jenidje 11,188,800, Dráma 157,807,100, Virginia 61,762,900, magyar 87,923 900, összesen 580,090,395. 1903-ban 520,208,850, emelkeds 11,5 százalék. Pénzben befolyt az álla-nos forgalomban lévő árúknét 40,439,807 korona 57 fillér, a belföldi különlegességekért 3,506 907, korona 48 fillér és a külföldi különlegességekért 629,412, korona 24 fillér, összesen 44,576,127, korona 29 fillér, a ta-valyi 42,359 143, korona 34 fillérral szemben. Az összes emelkedés 5 2 százalék.

* **Asszonyok nyári foglalkozása!** Minden háziasszony egyik legfontosabb feladatának tekintni évenként legalább is egyszer fehérmű-szekerényét alaposan kiüríteni, és minden egyes darabot — ha az nem is lett hasz-

nálva, — keresztülmossni. Sok vidéken szokásos a már mosott fehérműt egy napig a fűre teríteni, a hol a napsugarak azt, szorgalmas öntözés közben fehéritik. Nálunk ez a módszer kevésbé szokásos, attól el is tekinthetjük, ha a fehérműt jó mosószerekkel kezeljük, pl. a Schicht-féle Asszony-dicséretet moskivonattal beáztatjuk, aztan Schicht-féle szinszappannal (Szarvas vagy Külc-jeggyel) beszapponozva jól kimossuk és alaposan kiöblintjük. Ajánlatos még a fehérműt mosás után Schicht-féle fehéritő szappannal (védjegye »Hattyu a csillagban») kifőzni. A siker minden háziasszonyra nézve kielégítő lesz. A »Schicht» név keszesedik minden e név alatt előforduló mosószerek helyes alkalmazása mellett a tisztaság és kártalansággért, valamint a teljes sikerért.

— **Aki a kalauzt megsérti.** Nagyari Imre hódmezővásárhelyi parasztlegény a múlt év október 25-én Szegedről Vasárhelyre utazott. Valamelyes keresztelőn vett részt, a honnét elfjövét, jól esett neki, hogy a harmadik osztályú kupé fapadján elszendereg-hetett. Az alma nem tartott soká, mert félt, hogy tovább talál utazni. Akármennyire is vigyázott magára, mégis úgy történt, hogy Nagyari jóval Vasárhely után akart a vonat-ról leszállani. A kalauz észrevette a dolgot s azt hitte, hogy a legény a mávat meg akarja csalni, azért főlészölytötte, hogy a jegyre fizeszen rá. Nagyari Imre tiltakozott a fizetésre való felhívás ellen. Ebből az ügyből nagy csatepatalet keletkezett, úgy, hogy a vasúti kalauz a szolgát hatóság elleni erőszak miat t feljelentette. A szegedi törvényszék ma fog-lalkozott ezzel az ügygel s Nagyarit a ki-hallgatott tanúk vallomasa alapján, mivel a hatóság elleni erőszakot bebizonyitva nem áta, felmentette a vad alól.

— **A vasutak szabadjegyei.** Megbízható forrásból értesülünk, hogy a máv. igazgató-ságánál a vasutasok szabadjegy-kérdését na-pirendre tűzték ki és az utóbbi időben gyak-ran hangoztatott kívánalmak megfelelően ked-vező megoldást keresnek. Azt már elhatá-rozták, hogy rövid szabadságnál a vasút min-den alkalmazottjának gyorsvonati jegyet is fognak utalványoztatni. A családtagok uta-zását is megkönnyíteni fogják, de különösen a szabadjegyek beszerzési módját fogják értesíteni, valószínűleg úgy, hogy egyszeri uta-zásra mindig a közvetlen főnök fogja majd a jegyet kiállítani. Az új rend állítólag már legközelebb életbe lép.

— **Különvontat a vásárhelyi kiállításra.** Nagy az érdeklődés a szomszéd Hódmezővá-sárhely város vasárnap megnyitandó kiállításá iránt. Hirt adtunk már arról, hogy a kiállít-as ipari része a nagy, kétemeletes fögm-náziumot és e mellett az előtte levő téren mint-egy 2500 négy-szögömeter területet vesz igénybe a gazdag álatkiállítás pedig hat holdat foglal le. A városhaza közgyűléstermébe és az ezzel ösz-szefüggő mellékterekben képművészet és etnográfiai kiállítás is van, melynek keretében a magyar népéletre is számos, becses értékkel bíró emléktárgy is bemutatatik. A kiállítás igazgatósága a legmesszebbmődon gondoskodott arról, hogy a vidéki érdeklődők kényelemben utazhassanak és külön vonat indításával különösen a Szeged felőlő ösz-szekötötés hiányait teszi elviselhetőbbé. Így abból az alkalomból, hogy e hó 15-én, hét-lőn Szabadkáról jeleztek egy nagyobb kiran-duló csapatot, a reggeli vonathoz csatla-kozásul 8 óra tájban különvontatont rendelt a kiállítás vezetősége, hogy a szegedi érdeklődők is ezzel egyúttal rendes időben, kényelmessen utazhassanak.

Minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztő-képes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre a mohai

AGNES

forrás. A mohai víz, mondhatni, mióta a földből előbukkant, mindjárt ismertté lett kiváló gyógyító hatásairól.

A víz olyan mélységből ered, a milyen mélyre a talaj esetleges szennyezettségének fertőző anyagai semmi körülmények között sem juthatnak le; mert 24 féle kitűnőbbnél kitűnőbb földréteg állja — útjokat, következképpentehát a víz —

teljesen bacillus-mentes,

azaz a legideálisabban tiszta s így a leg-egészségesebb ivóvíz. Ennek igazolásául

Sz. 29/1902.

M. k. áll. bacteriologiai intézet
Budapesten.

Nem kevésbé jellemző a forrás kitűnő tulajdonságai egyikeért a tisztaságára nézve az 1902. február 18-án megejtett bacteriologiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előrebocsajtott vizsgálati eredmény tanúsága szerint a mohai AGNES-forrás vize bacteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.

Budapesten, 1902. február 18-án.

B. Dr. PREISZ HUGÓ s. k.
am. k. áll. bacteriologiai intézet-vezetője,
6-2 ny. r. tanár.

Arlapot s prospektust kívánatra bérmentve küld a mohai Agnes-forrás kezelőse Mohán, Fejérmegye.

Főraktár Szentes város és vidékére:
ifj. Kovács Sándor és Eisler Lajos uraknál.

Szentes város r. kapitányságából.

5667/Kp. 1904.

Hirdetmény.

Az ország minden részében dúló és egész falvakat a legnagyobb nyomorba juttató tűzvészre való tekintettel és Csongrádvármegye tűzrendészeti szabályrendelete értelmében figyelmeztetik a közönség, hogy a város belterületén szalmás termények, u. m. szalma és takarmányműek csak lakóépületektől külön álló csűrökben vagy fedett helyiségekben helyezhetők el, s a nyílt helyen való lerakás csak ott engedtetik meg, hol ez a legközelebbi épületektől minden irányban legalább 40 méternyi távolságban eszközölhető; ezen tilalom ellenére összerakott gyúlékony anyagot a r. kapitányság a tulajdonos által, ellenkezése esetén pedig annak terhére alkalmas helyre eltávolíttatni fogja.

Szentes, 1904 augusztus hó 12.

Pass

h. r. főkapitány.

Felölsszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Társ szerkesztő: MATEFFY LÁSZLÓ

Kiadótulajdonos „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Eladó házak.

Kovács József I. tized 254. számú háza, a csendőrlaktanya-épület eladó, — vagy haszonbérbe kiadó október hó 15 iktől kezdődőleg. — Ugyancsak eladó III-ik tized 31. számú háza is. — Értekezhetni ifj. Kovács János építészszel I. 147. számú lakásán. 3-1

Egy jó családból való fiú tanoncnak felvétetik Hoffmann Jakab divatárú üzletében.

2 2

S z t r a k a-féle

TANNIN-⁸⁻²CSOKOLÁDÉ

kitűnő hatású kis
gyermek és felnőttek
hasmenése ellen

Egy drb. ára 40 f.

Kapható minden
gyógyszertárban

„SZENTES és VIDÉKE“

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA

KOSSUTH-TÉR (HARISS-HÁZ.)

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKÉT

VALAMINT NYILTTÉRI KOZLEMÉNYEKET A LEG-

JUTANYOSABBAN SZÁMIT FEL.

Menyegzői

és

Báli meghívók, Fancrendek

Diszokmányok

Könyvek, Folyóiratok

Szalag-aranyozás

Disz munkák több színnyomásban is

Gyászjelentések

Gyászszegélyű névjegyek

Izlésesen, olcsón és gyorsan készülnek.

Olcóság! Lealkalmértségek!

Saját érdekében hirdessen kisköring

LEOPOLD GYULAI

hirdetési irodája Által. Budapest, Erzsébet-körút 64.

Szakavatott! Pótlóság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénés hévízfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványviz-szodákkal, kő- és kádifürdővel.

200 kényelmes lakoszobával.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKEREBB

RÉPARATOR

a KRIEGNER-féle

1 öveg 2 korona, kis öveg 1 kor.

Főraktár: KORONA-GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSÉ: ELŐZÉKENYSÉGI

SZERENŐS-NAPTÁR INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 60.

100.000 szorjegy, 65.000 nyer. — Nyeremények összege 14.458.000 korona.

A Kisbírtokosok

Országos Földhitelintézete

BUDAPEST, V. GEZA-UTCA 2.

300 koronától kezdve ad kölcsönöket szőlő-levél-köcsököltek, malék után

1898 Utasítványai: 1904 Utasításai:

10 évre a tőke 100 K. 12,5%	10 évre a tőke 100 K. 12,5%
15 évre a tőke 100 K. 12,5%	15 évre a tőke 100 K. 12,5%
20 évre a tőke 100 K. 12,5%	20 évre a tőke 100 K. 12,5%
25 évre a tőke 100 K. 12,5%	25 évre a tőke 100 K. 12,5%
30 évre a tőke 100 K. 12,5%	30 évre a tőke 100 K. 12,5%

Állományok járuléka a törlesztéssel együtt.

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

HÓTEL PARIS SZÁZODA

BUDAPEST, VI. VÁZSI-KÖRÚT 25. SZ.

100 szoba 2-70 Kétféle kázfűtési és villany-fűtésiessel együtt. Fűdőt, elegán konyhák, étterem és szórakozó a hátsó. Villamos vasuti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

REMINGTON

LEGKÖLÉTESEBB IRÓGÉP UJ MODELLJE megjelent! PROSPÉKTUS KÜLD GLOGOWSKI ÉS TÁRS BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚT 12.

FEJELMULHATLAN

Fesse haját a CZERNY-féle

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL

Vidékek kedvencei találkozó helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú étterem

Budapest, VI., Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi itatók és a világ hírhedt „PSCHORRBRÄU” egyedül kimerése.

UGORKATEJ

Az egyedül létező valódi angol SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol mely szonon elavult minden szepít, májforot, panaszt, micsert stb. és az arcnak üdöséget, fiataloságot kölcsönöz. Hölgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy öveg ára 2 — K, hozzá ugorka-szappan L — K, puder 2 — K.

Postal szétküldés naponta.

Főpósteria: Budapest — Erzsébetfalva.

Balassa Kornél

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legkiválóbb gyógyó: asztma, szív, gyomor, légy- és bőrbaj, székellés, elcsavarás stb. stb.

Megalapította és egyedül képviselője:

D. KOVÁCS J. (óvórási orvos)

BUDAPEST, V. VÁZSI-KÖRÚT II. SZ. L. EM.

Versenyen kiváló első díjat

Elsőrangú angol és francia női ruhák-hermelin-különlegességek ruhák

LEON és OLÁH

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Mintákat az ország minden részére ingyen és bérmentve küldünk

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST V., Lipót-körút 7.

Benzin- és petrolin motorok

Szivógáz-motorok 2-3 méter névnyomással.

Készítési berendezések működésben. — Előrendelő gyártmány. — Készítési díjak feltehetőek.

Elismert legkiválóbb, legújabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruház

Budapest, IV., Károlyi Városház (Gyulai kapu)

Schicht-Szappan

„szappan” VAGY „kulesz”

Jegygyei

legjobb leghaladósabb s emelőre legelőcsobb szappan. — Minden keres alkalmatossági menets.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

„szappan” VAGY „kulesz”

Ne vegyen senki hangszer

ingyen és bérmentve küldetük Budapestról, VI. Király u. 44/II.

315 ábrával ellátott legújabb árjegyzékét át nem olvasta, mely

ingyen és bérmentve küldetük Budapestról, VI. Király u. 44/II.

K A V É	Kilója	
	Korona	Fő
Reklám kávé Santos faj, tiszta	1.80	2.40
Cappellor háztartási kávé, tiszta ízű	2.20	2.40
Jamaika nagyszemű világos	2.40	2.40
Domingo elkészítő jó kávé Jáva faj	2.69	2.40
Seylon Salvador Cuba faj	2.40	2.40
Jáva kávé liberálisan törés nagy	2.80	2.40
Legf. Malabar vagy Martinik	3.20	2.40
Leghíresebb és nagyszemű Guba	3.60	2.40
Gortorio, Mocco vagy arany Jáva	4.10	2.40
Gyöngykávé minden faj	3.60	2.40

4 és fél kilós csomagokban, ha többféle is, bérmentve küldünk bárhol, postadíjért számítunk 42 és 74 fillert csomagokért. Csomagolás, szállítótellel nem számítunk.

Minden vonék ajándékba kap egy hozzánk be-küldendő bármely kis fénykép után életnagyságú fény-képet és csak a díszes blockrozott papir keretét és vámrét számítunk 3 koronát. A kép hasonlatossága és művészi kivitelért minden irányban kezeskedünk.

Continental kávéipari társaság. Budapest, V. Lipót-körút 13.

Biztos keresetet

nyújtunk minden állású egyéneknek, sors-jegyek eladásával új törvényes módszerünk szerint. Nem részlet-üzet. Ajánlatok intézendők „Sorsjegy letéti bank”-hoz Budapest, VIII. József-körút 16.

Megjelent.

Első legnagyobb magyar szabású magán-tanulási tankönyv, 350 oldal, 410 rajzzal, füze 10 korona, köte 12 korona, férfi és női szabók részére. Fehérmű szakkönyv ára 1 korona. Szabás-tanítványokat elfogadok. Mehr Samuel, okl. műszabás-tanító. Budapest, VII. Kazinczy-utca 36 H.

Szerelők és bádógosok figyelmébe!

Augenstein Hugó, Budapest, VII. Wessetényi u. 11/a. Mindennemű ivilámpák és csillárok és az összes világítási felszerelési anyagok raktáron. Különféle sárga- és vörösérez asztali lámpák. Fragan Alvis fémárgyára. Bécs — Budapest. Specialista világítási cikkekben.

Eladó ház.

I. t. 615 szám alatti ház eladó, esetleg földbirtokra kicserélhető. — Ertekezhetni ugyanott a tulajdonossal. 26-4

8884/1904.

Hirdetmény.

A város tulajdonát képező Vecseri Lajos-féle ház a gazdasági tanácsnoki hivatalban 1904. évi augusztus 24 én d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen el fog adatni Kikiáltási ár 4000 korona. Bánatpénz 400 korona.

Feltételek megtekinthetők alól-irotnál.

Szentes, 1904. augusztus 5.

Tabajdy, g. tanácsnok.

Hiresztelés.

Az ev. ref. egyháztanács 147/1904. sz. a kelt határozata értelmében az egyház tulajdonát képező régi temető (a vasúton innen) egymás után következő 6 évre, vagyis folyó 1904. évi szeptember 29-től 1910 évi szept. 29-ig terjedő időre forgó gazdálkodás alá hasznóberbe adatik.

A termőföld területe 8 hold (1200 ölével) és 440 □ öl.

A föld az ott lévő épülettel adatik hasznóberbe.

Disznóhizlalótelep állítása nem engedték meg.

Hasznóberleti feltételeket az egyház gondnoki hivatalánál megtekinthetik és a hasznóberletre vonatkozó ajánlataikat tolyó év aug. 18-án d. e. 9 óráig beadni tartoznak.

Szentes, 1904. aug. 11-én.

1-1

A gondnoki hivatal.

IRTÓZATOSAK

gyakran a leveletkezmények, ha esetleges betegségek behurcolásának idejekorán elejét nem vesszük, egy oly időben, midőn szinte minden második ember többé-kevésbé betegséltekintve a Dyphteritis, vörheny, Typhus stb.-től, a betegségek legborzasztóbbika, a tüdővész óriási mérveket öltött.*) Ezért mindenki saját belátása szerint előbb meggyőződést szerezzen a

„Ragályos betegségek elleni önműködő fertőztelenítő készülék“

célszerűségéről és aztán el ne mulassza azt úgy a saját, mint drága hozzátartozóinak jól felfogott érdekében, lakó és hálószobában, irodában, műhelyben, raktárban, clozet- stb.-ben alkalmazni. Helyiségekben, ahol sok ember fordul meg, szintúgy a hol betegek vagy gyermekek vannak, semmiképp se volna szabad hiányozni. A készülék kicsi és csinos, a belőle kiáramló szag nem kellemetlen. Hogy a lakosság minden rétegének hozzáférhető legyen, mintadarabok önköltségen — 1 korona 4 fillér előzetes beküldése ellenében frankó szállítatnak, egy és ugyanazon címre azonban csak egyszer, különben darabonként 1 korona 50 fillér, előzetes beküldés mellett vagy utánvétellel.

15-8

DAMASCENA ASS.,
Marillavölgy i.43.

A belügyminisztérium jelentése szerint 1902-ben Magyarországon 75145 egyén elhalt tüdővészben.

Hirdetmény.

A szentesi evangélikus egyház ezennel közhírré teszi; hogy a felsőréti, nagynomád és temetői szántó f. évi szeptemberi hó 29-ik napjától kezdődőleg 3 évre, szóbeli árlejtés útján hasznóberbe adja.

Az árlejtés f. évi augusztus hó 21-én délután 3 órakor, az egyháztanács termében fog megtartatni.

3-1

A gondnoki hivatal.

SCHVARCZ SIMON
divatárú üzletébe egy jó családból való fiú tanulóknak felvétetik.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint, fáradság nélkül készítheti ruháját a

Guschelbauer Antal-féle
szabályozható

Női derék-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy szabászati rajzot tanult volna. — Eme készülék minden testalkat részére **szabályozható.** Akadémián vizsgáztam. — Számos elismerő levelet kaptam minden országból. — Minden államban törvényileg védve és szabadalmazva

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett.

GUSCHELBAUER ANTAL, SOPRON.

Képviselők minden helységben kerestetnek. — Magyarázotakat ingyen küldök. 52-17

Minden vevő jogosítva van az árót (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) Camis és Stock Barcolában, Triest mellett ajánlja belföldi

GYÓGY COGNAC-JÁT

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

Egy palack 5 kor. fél palack 2 kor. 60 fillér.
10 palack rendelésénél 10% árengedmény.

Egyedüli elárúsító Szentesen **Szépe Károly** fűszerkereskedő. 52-50

Minden vevő jogosítva van az árót (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Nyomatott a „Szentes és Vidéke“ könyvnyomda gyorsajtóján Szentesen, 1904